E 57/2025 vp – Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto EU:n startup- ja scaleup-strategiasta

Heli Koski, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos

Lausunto **3.10.2025**

Startup- ja scaleup-strategian tavoitteet ovat kannatettavia

- Suomen kanta painottaa, että ensisijaisena tavoitteena tulee olla EU:n sisämarkkinoiden vahvistaminen ja suotuisamman innovaatio-, liiketoiminta- ja sääntely-ympäristön luominen startup- ja scaleup-yrityksille. Tämä lähtökohta on perusteltu ja tärkeä.
- Keskityn lausunnossani niihin strategian osa-alueisiin, jotka liittyvät omaan asiantuntemukseeni ja joita pidän erityisen keskeisinä strategian onnistumisen kannalta.

Strategian onnistuminen edellyttää…

- Että **innovaatiomyönteisyys näkyy aidosti sääntelyssä**.
- Käytännössä EU-sääntely on lisännyt yritysten hallinnollista taakkaa ja rajoittanut erityisesti henkilö datan hyödyntämistä innovaatiotoiminnassa.
- GDPR vähentänyt dataintensiivisten yritysten t&k-panostuksia lähes 40 % neljässä vuodessa, ja pk-yritykset ovat kärsineet eniten.
- Nykyiset digisäädökset: tunnistettava ja korjattava kohdat, joissa sääntely tarpeettomasti rajoittaa innovaatiotoimintaa ja hidastaa yritysten kasvua.
- Uusi sääntely: valmisteltava testialustojen ja joustavien kokeilumekanismien avulla, jotta vältetään vastaavat haitalliset vaikutukset.

Strategian onnistuminen edellyttää…

- Että **haitalliset yritysostot torjutaan**.
- Yli 60 % EU-startupien yritysostoista EU:n ulkopuolelle → osaamista ja teknologiaa valuu muualle.
- Nykyiset kilpailusäännöt eivät aina riitä estämään pienten ja innovatiivisten yritysten ostoja (erityisesti globaalien teknologiajättien toimesta).
- Seurauksena: vähemmän markkinoille tulijoita, vähemmän pääomasijoituksia ja vähemmän innovaatioita..
- Tarvitaan uusia keinoja ehkäisemään tilanteita, joissa innovatiiviset startupit siirtyvät ulkomaille yritysostojen kautta, kun se heikentää kilpailua ja vie hyödyt pois EU:sta.

Strategian onnistuminen edellyttää…

- **Että julkinen rahoitus kohdistuu todellisiin markkinapuutteisiin** eikä syrjäytä yksityistä rahoitusta. Pullonkaulat painottuvat pieniin, kasvuhakuisiin ja innovatiivisiin yrityksiin. Skaalausvaiheessa tuen tarve voi olla perusteltu esim. rahoitusmarkkinoiden pirstaleisuuden vuoksi.
- **IP-oikeudet rahoituksen välineeksi.** Startupeille tarvitaan kehys IP-oikeuksien arvonmääritykselle, jotta ne voivat hyödyntää niitä vakuutena.
- **Valtiontuet kohdentuvat kilpailua vääristämättä. Ei widening-toimia**; resurssit on suunnattava korkean innovaatiotuottavuuden alueille, joissa hyödyt EU-alueen talouskasvulle ovat suurimmat.
- **Osaamiskeskittymien tukeminen** on vaikuttava tapa vahvistaa innovaatiotoimintaa ja tuottavuutta.
- **Osaajien houkuttelu ja pitäminen Euroopassa** on ratkaisevaa.